

**การพัฒนาระบบการบริหารเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย**
**THE DEVELOPMENT OF SMALL SCHOOLS NETWORK
MANAGEMENT SYSTEM UNDER THE JURISDICTION OF
NONGKHAI PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE**

สมคิด โพธิ์จุมพล*

ดร.จรรณ คุณมี**

ดร.พันธ์ศักดิ์ พลสารรัมย์***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย 2) วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาระบบการบริหารเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย 3) พัฒนาระบบการบริหารเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย โดยใช้วิธีวิจัยเชิงพรรณนา ศึกษาเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็ก 3 ประเภท คือ ทวิภาคี ไตรภาคี และจตุภาคี ซึ่งประกอบด้วยด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ประชากร 241 คน กลุ่มตัวอย่าง 168 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์แอลฟา ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของระบบการบริหารเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สพป.นค. โดยรวมสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุดทางด้านวิชาการ มีการปฏิบัติ และความต้องการมากที่สุด ส่วนค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) โดยรวมทั้ง 3 ประเภท พบว่า อันดับที่ 1) ด้านบุคลากร 2) ด้านวิชาการ 3) ด้านบริหารทั่วไป 4) ด้านงบประมาณ ร้อยละ 25.21, 24.93, 23.78 และ 22.45

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สพป.นค. ประกอบด้วย ด้านวิชาการ 10 ตัวชี้วัด ด้านบุคลากร 7 ตัวชี้วัด ด้านบริหารทั่วไป 8 ตัวชี้วัด ด้านงบประมาณ 5 ตัวชี้วัด รวม 30 ตัวชี้วัด

3. ระบบการบริหารเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สพป.นค. ประกอบด้วย 1) ด้านปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย ด้านบุคลากร ด้านวิชาการ ด้านบริหารทั่วไป และด้านงบประมาณ 2) ด้านกระบวนการ ประกอบด้วย การวางแผน การดำเนินงานตามแผน และการประเมินผล 3) ด้านผลผลิต ประกอบด้วย ผลสัมฤทธิ์ทางการ

* คุษภูมิตติ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี

** รองศาสตราจารย์ คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชธานี

*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อาจารย์บัณฑิตพิเศษ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี

เรียนและคุณภาพผู้เรียน ผลการตรวจสอบระบบพบว่า มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : ระบบการบริหารเครือข่าย, โรงเรียนขนาดเล็ก

ABSTRACT

This research was proposed for the following:- 1) to study the current conditions and the adverse conditions of a small schools network management under the jurisdiction of Nongkhai primary educational service area office. 2) an analysis of the needs of the development of a small schools network management system under the jurisdiction of Nongkhai primary educational service area office. 3) the development of the small schools network management system under the jurisdiction of Nongkhai primary educational service area office. This was done by using the descriptive research, study 3 type of small schools network were bilateral, trilateral and four parties using which include input, process and output. The total people used amounted to 241 persons, the representative sample 168 persons. The instrument used in this study was a questionnaire. The statistics used in data analysis were :- average, percentage, standard deviation and coefficient alpha. The results showed that :-

1. The current conditions and the adverse conditions of a small schools network management under the jurisdiction of Nongkhai primary educational service area office was overall in a high level. The adverse conditions was in a high level. The academic work was the implementation and execution of the most demanding items. PNI_{modified} showed overall of 3 type found, that in order it was 1) personnel 2) academic 3) general management 4) budget in percentage 21.21%, 24.93%, 23.78% and 22.45%.

2. The factors that affect a small schools network management under the jurisdiction of Nongkhai primary educational service area office are contained as follows:- academic side 10 indicators, personnel side 7 indicators, general management 8 indicators and budget side 5 indicators which totaled 30 indicators.

3. The small schools network management system under the jurisdiction of nongkhai primary educational service area office contained 1) input :- personnel, academic, general management and budget 2) process:- planning, implementation of the plan and evaluation 3) output :- the achievement and the learners quality. The system monitoring found that appropriately, there is a possibility in practice of obtaining the highest level.

Keywords: Network Management System, Small School

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพปัจจุบันโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีนักเรียนตั้งแต่ 120 คนลงมา มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 14,397 โรงเรียน คิดเป็น ร้อยละ 45.82 (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2553. สพฐ.) และมีแนวโน้มจำนวนเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากการติดตามและประเมินผลคุณภาพการศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาพบว่าสถานศึกษาขนาดเล็กมีระดับคุณภาพที่ต่ำ การลงทุนทางการศึกษาสูงกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ในทุกด้าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย ได้ตระหนักถึงปัญหาในการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัด ซึ่งมีโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดรวมทั้งสิ้น 146 โรงเรียน (สพ.นค. 1, 2, 2555) ซึ่งมีโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดรวมทั้งสิ้น 146 โรงเรียน ได้มีการระดมทรัพยากรทุกภาคส่วน ในการศึกษาค้นคว้าวิจัยนวัตกรรมใหม่ เพื่อแก้ปัญหาในการยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้ง 3 ประเภท ซึ่งประกอบด้วย ทวิภาคี ไตรภาคี และจตุภาคี กล่าวคือ ทวิภาคี คือ โรงเรียนขนาดเล็กที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกัน 2 โรงเรียน ไตรภาคี คือ โรงเรียนที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกัน 3 โรงเรียน และจตุภาคี คือ โรงเรียนที่มีการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนร่วมกัน 4 โรงเรียน ซึ่งในการระดมทรัพยากรการบริหารทั้ง 3 ประเภทดังกล่าวนี้ ขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละเครือข่ายการมีปฏิสัมพันธ์ที่ระหว่างผู้บริหารโรงเรียน คณะครู และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาาร่วมกัน

ผู้วิจัยเห็นความสำคัญ ตระหนักถึงปัญหาในการบริหารจัดการเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ๆ ในการยกระดับคุณภาพการศึกษาของเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็กในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย
2. เพื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการบริหารเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย
3. เพื่อพัฒนาระบบการบริหารเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Description Research) โดยศึกษากลุ่มตัวอย่างเดียว ตรวจสอบสภาวะการณ์ไม่มีการทดลอง ประชากรของการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครูเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1-2 จำนวน 241 คน กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 56 คน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการหรือหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 56 คน และครูจำนวน 56 คน รวม 168 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. แบบสอบถาม (Questionnaires) เพื่อเป็นการสังเคราะห์องค์ประกอบตัวชี้วัดความสำเร็จการบริหารเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็ก
2. แบบสอบถามความคิดเห็นใช้ตรวจสอบยืนยัน ความถูกต้อง โดยผู้เชี่ยวชาญและผู้มีส่วนได้เสียตรวจสอบโดยใช้แบบสอบถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือ ดังนี้

1. แบบสอบถามเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรง

เชิงเนื้อหา ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยการนำหนังสือขอความร่วมมือตอบแบบสอบถามจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชธานี และแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ส่งให้กับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ตามคุณสมบัติและหลักเกณฑ์ที่กำหนด และขอรับแบบสอบถามด้วยตนเอง

2. แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของระบบการบริหารเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการส่งหนังสือขอความร่วมมือตอบแบบสอบถามจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชธานี พร้อมซองจดหมายเจ้าหน้าที่ผู้อำนวยการโรงเรียน ให้ผู้ตอบแบบสอบถาม และเก็บข้อมูลด้วยตัวเอง จำนวนผู้ให้ข้อมูล 168 คน จากกลุ่มตัวอย่างประเภททวิภาคี 72 คน ไตรภาคี 36 คน และจตุภาคี 60 คน

3. การสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยขอหนังสือเชิญประชุมสนทนากลุ่มจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชธานี พร้อมส่งประเด็นหัวข้อในการประชุมสนทนากลุ่มให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 8 คน ได้ทำการศึกษาล่วงหน้าหนึ่งสัปดาห์ก่อนจัดการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยกำหนดประเด็นสำหรับตรวจสอบในด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการนำระบบไปใช้ ข้อดีและข้อจำกัดของระบบ ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยการจดบันทึกข้อมูลการสนทนากลุ่ม และบันทึกเสียงเกี่ยวกับเนื้อหาสาระต่าง ๆ จากการประชุม เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาาระบบให้มีความสมบูรณ์ มากขึ้น

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษา และวิเคราะห์ระบบ โดยการศึกษาค้นคว้าแนวคิดทฤษฎีเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั่วไป และต่างประเทศเพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ร่างระบบการบริหารเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็กตามกรอบแนวคิดในงานวิจัยและกำหนดปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็ก และนำองค์ประกอบที่ได้นำมาร่างระบบจัด

ทำเครื่องมือการวิจัยในลักษณะของแบบสอบถาม เป็นการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Content Validity Index : CVI) ที่มีค่ามากกว่า 0.80 ขึ้นไป และนำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีใช้กลุ่มตัวอย่างเดียวกับการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 5 เครือข่าย จำนวน 36 คน นำข้อมูลมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยการคำนวณ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของคอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .96 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูล รวบรวมข้อมูลแล้ววิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ เพื่อให้ได้องค์ประกอบสำคัญที่ค้นพบนำมาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ เพื่อหาระบบการบริหารเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็ก

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบระบบและการพัฒนาระบบ สรุปผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของระบบมาวิเคราะห์ช่องว่าง (Gap Analysis) และจัดลำดับความต้องการจำเป็น โดยใช้ Modified Priority Need Index ($PNI_{modified}$) (นงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ร่องวานิช, 2542) และนำข้อมูลจากการวิเคราะห์ ($PNI_{modified}$) มาร่างระบบนำร่างระบบที่ปรับปรุงให้ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการปฏิบัติแล้วปรับปรุงแก้ไขร่างระบบที่พัฒนาขึ้นตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบ ทบทวน และยืนยันความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของระบบโดยวิธีการสนทนากลุ่ม ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญ และผู้มีส่วนได้เสีย จำนวน 8 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ในการปฏิบัติและการนำไปใช้ประโยชน์ พร้อมทั้งได้ข้อวิพากษ์ ข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงแก้ไขระบบให้เหมาะสมมากยิ่งขึ้น

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ระบบการบริหารเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาจังหวัดหนองคาย สภาพปัจจุบันพบว่า องค์ประกอบรายด้านทั้ง 4 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยตามประเภท ได้แก่ ทวิภาคี 1) วิชาการ 2) บุคลากร 3) บริหารทั่วไป 4) บุคลากร จตุภาคี 1) บุคลากร 2) งบประมาณ 3) บริหารทั่วไป 4) วิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. สภาพที่พึงประสงค์ พบว่า ทวิภาคี 1) บุคลากร 2) วิชาการ 3) บริหารทั่วไป 4) งบประมาณ ไตรภาคี 1) วิชาการ 2) บุคลากร 3) บริหารทั่วไป 4) งบประมาณ จตุภาคี 1) บุคลากร 2) บริหารทั่วไป 3) วิชาการ 4) งบประมาณ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) โดยรวมทั้ง 3 ประเภท 1) ด้าน บุคลากร 2) วิชาการ 3) บริหารทั่วไป 4) งบประมาณ ร้อยละ 25.21, 24.93, 23.78 และ 22.45 ตามลำดับ ผลการวิเคราะห์จุดแข็ง, จุดอ่อน พบว่า จุดแข็งคือ ทวิภาคีองค์ประกอบด้านการบริหารงบประมาณโดยมี ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) คิดเป็นร้อยละ 22.45 จุดอ่อนได้แก่ องค์ประกอบด้านการบริหาร บุคลากรโดยมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) คิดเป็นร้อยละ 25.21

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบการบริหาร เครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็ก มีองค์ประกอบ 4 ด้าน ประกอบด้วยตัวชี้วัดความสำเร็จ 30 ตัวชี้วัด ด้านการ บริหารทั่วไป 8 ตัวชี้วัด ด้านการบริหารงบประมาณ 5 ตัวชี้วัด ด้านการบริหารวิชาการ 10 ตัวชี้วัด ด้าน การบริหารบุคลากร 7 ตัวชี้วัด

4. ผลการพัฒนาระบบการบริหารเครือข่าย โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจังหวัดหนองคายทั้ง 3 ประเภทคือ ทวิภาคี ไตรภาคี และ จตุภาคี ประกอบด้วย 1) การ วางแผน 2) การปฏิบัติตามแผน 3) การประเมินผล ตามขอบข่ายการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน คือ 1) การ บริหารงานบุคลากร 2) การบริหารงานวิชาการ 3) การบริหารงานทั่วไป และ 4) การบริหารงบประมาณ

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้อภิปรายผลการวิจัย พบว่า ประเด็นที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และ คำถามการวิจัย 3 ประเด็นดังนี้

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของระบบการบริหารเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า ด้านการบริหารวิชาการ สภาพปัจจุบันอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X}=3.73$ S.D.=0.74) สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.65$ S.D.=0.73) เป็นอันดับ ที่ 1 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของปรียาพร วงศ์อนุตร โรจน์ (2553) กล่าวว่า การบริหารวิชาการถือเป็นหัวใจ ของการบริหารสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะจุดมุ่งหมาย ของสถานศึกษาก็คือ การจัดการศึกษาคุณภาพและ มาตรฐานการศึกษา จึงอยู่ที่งานวิชาการ และ สอดคล้องกับแนวคิดของ Moseley (2002) ได้ศึกษา วิเคราะห์โรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ พบว่า โรงเรียนที่ ประสบผลสำเร็จมีลักษณะองค์ประกอบ การเน้น นักเรียนเป็นศูนย์กลาง กำหนดแผนงานวิชาการที่ดี

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารเครือข่าย โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย ดังนี้

2.1 องค์ประกอบด้านการบริหาร บุคลากร เป็นด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด โดยมี ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ร้อยละ 25.21 สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ธวัช บุญยมณี (2546) ที่ให้ความสำคัญกับการวางแผนใน การดำเนินงานด้านบุคลากร การมอบหมายงานตรง ตามความรู้ความสามารถ การพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง การจัดระบบโครงสร้าง การบริหารงาน บุคลากร การควบคุม กำกับ ติดตาม นิเทศ ประเมินผล การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาบุคลากร การส่งเสริมและพัฒนานจริยธรรมครู การส่งเสริมให้ บุคลากรครุมี วิทยฐานะสูงขึ้น

2.2 องค์ประกอบด้านการบริหาร งบประมาณ เป็นจุดแข็งที่สุด โดยมีค่าดัชนีความต้องการ จำเป็น ($PNI_{modified}$) ร้อยละ 22.45 ซึ่งต้องพัฒนาเพื่อ เสริมการบริหารงานด้านอื่น สอดคล้องกับงานวิจัย ของ สุรินทร์ พลพันธ์ (2543) ที่ให้ความสำคัญกับการ

รายงานผลการดำเนินงานด้านงบประมาณต่อหน่วยงานต้นสังกัด ที่เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างในรูปแบบคณะกรรมการโรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วมแก้ปัญหา การขาดแคลนในกรณีที่มีงบประมาณทางราชการ ไม่เพียงพอ

2.3 ประสิทธิภาพของเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สพ.นค. พบว่ามีองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ เรียงลำดับตามความต้องการจำเป็น คือ 1) การบริหารบุคลากร 2) การบริหารวิชาการ 3) การบริหารงานทั่วไป 4) การบริหารงบประมาณ ส่วนกระบวนการประกอบด้วย การวางแผน การดำเนินการตามแผน การประเมินผล ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ผลผลิต คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณภาพนักเรียน คือ การแก้ปัญหาครูสอนไม่ครบชั้น ลดภาระงานด้านธุรการอื่นที่ไม่เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียน การสอน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ บัญชา ภูทองเมฆ (2549) กระบวนการบริการโรงเรียน ขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศ สรุป 1) งานวิชาการ จัดทำหลักสูตร สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน มีสื่อพร้อมอุปกรณ์ครบ 2) งานบริหารบุคคลจัดบุคลากรตรง ความสามารถ นิเทศการสอน 3) การบริหารงบประมาณให้ดำเนินการตามระเบียบของทางราชการ 4) งานบริหารทั่วไป ให้ดำเนินการตามระเบียบของงานสารบรรณ ปัญหาที่พบ คือ งานธุรการ คือ การโต้ตอบและรายงานหน่วยเหนือไม่ทันตามกำหนด เพราะผู้รับผิดชอบมีการกิจหลายด้าน และแนวคิดของ Owens (2004) และ Hoy and Miskel (2008) ได้สรุปว่า ประสิทธิภาพด้านผลผลิตที่สำคัญของโรงเรียน คือ คุณลักษณะ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารเครือข่าย

1) การบริหารงานด้านบุคลากร มีค่าน้ำหนักความต้องการมากที่สุด สำหรับเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็ก ประเภททวิภาคี และจตุภาคี ผู้บริหารเครือข่ายจึงควรสนับสนุน ส่งเสริมความร่วมมือ ระหว่างบุคลากรในเครือข่ายและภาคีเครือข่ายใน

การปฏิบัติงาน การสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในการแก้ปัญหา การขาดแคลนบุคลากรที่มีครูสอนไม่ครบชั้น และการสอนไม่ตรงวิชาเอก

2) การบริหารงานด้านวิชาการ มีค่าน้ำหนักความต้องการมากที่สุดสำหรับเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็กประเภทไตรภาคี ผู้บริหารเครือข่ายจึงควรจัดโครงการพัฒนา ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กิจกรรมส่งเสริมทักษะความเป็นเลิศทางวิชาการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

3) ผู้บริหารเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็ก ควรมีการสำรวจความต้องการจำเป็น (PNI^{modified}) ของผู้จัดการศึกษา ผู้รับผลการจัดการศึกษาและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การดำเนินงานของเครือข่ายควรใช้ระบบการวางแผน การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ และการประเมินผลในการขับเคลื่อนการบริหารงานบุคลากร การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานทั่วไป และการบริหารงบประมาณ

1.2 ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1) สนับสนุน ส่งเสริม วิจัย และพัฒนาการสร้างเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็กให้สามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) สร้างเกณฑ์ เครื่องมือ ตัวชี้วัด ในการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาบริบทของเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้ง 3 ประเภท คือ ทวิภาคี ไตรภาคี และจตุภาคี เพื่อเปรียบเทียบและสร้างระบบการบริหารเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็กในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา

2.2 ควรมีการศึกษาและพัฒนาระบบการบริหารเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็กที่สร้างและพัฒนาศักยภาพเปรียบเทียบกับการใช้ระบบอื่น ๆ

2.3 ควรมีการวิจัยและพัฒนาตัวบ่งชี้ที่ส่งผลสู่ความสำเร็จของระบบการบริหารจัดการเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็กของเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดหน่วยงานอื่น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **แนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ธวัช บุญยมน. (2546). **บทบาทในอุดมคติ บทบาทที่รับรู้และบทบาทที่เป็นจริงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช. (2542). **การวิเคราะห์ทอภิมาน (Meta-analysis)**. กรุงเทพฯ : นิชนแอตเวอร์ไทซิงกรุ๊ป.
- บัญชา ภูทองเมฆ. (2549). **กระบวนการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศ: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านคำบง 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกจนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2. (2555). **แผนบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ปีงบประมาณ 2555**. หนองคาย : สำนักงานเขตฯ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย. (2555). **แผนพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ปีงบประมาณ 2555**. หนองคาย : สำนักงานเขตฯ.
- สุรินทร์ พลพันธ์. (2543). **วิธีส่งเสริมให้เป็นโรงเรียนดีเด่นของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร.
- Hoy, W.K., Miskel, G. (2008). **Educational administration: theory, research, and practice**. 8th ed. Boston: McGraw-Hill.
- Owens, R.G. (2004). **Organizational Behavior in Education**. 8th ed. Boston: Peasson/Allen and Bacal.
- Moseley, R.C. "Efficiency and Effectiveness Factors of Small Schools in Missouri," **Dissertation Abstracts International**. 46(January 2002): 3244-A.